

ε. Ενότητα

Πληροφορίες κατασκευών

- ▶ Να παρατηρήσετε όλες τις εικόνες και να σκεφθείτε για ποια κατασκευή έγιναν αυτές οι προεργασίες.

1

2

- ▶ Τα παιδιά χρησιμοποιούν **ακρυλική κόλλα** και χαρτοταινίες. Πού βάζουν κόλλα και πού χαρτοταινία;
Ποια διαδικασία ακολούθησαν, για να συνθέσουν το ογκώδες έργο;

3

4

5

Στην εικόνα 3 το παιδί χειρίζεται το **πριόνι**, για να κόψει τα ξύλα που θα χρησιμοποιηθούν ως άξονες στις ρόδες του έργου τους.

3. Ψηφίδες - ψηφιδωτά

α. Ενότητα

1. Τρόποι ψηφοθέτησης

- ▶ Από ποια ψηφιδωτά έργα προέρχονται οι παρακάτω φωτογραφίες;
- ▶ Να μελετήσετε τον τρόπο με τον οποίο τοποθετήθηκε η μία ψηφίδα δίπλα στην άλλη.
- ▶ Πόσους διαφορετικούς τρόπους ανακαλύψατε;

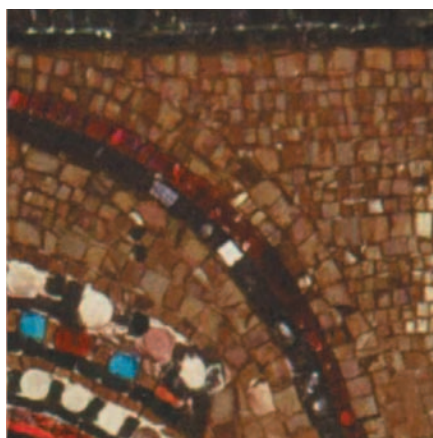
1. ....

2. ....

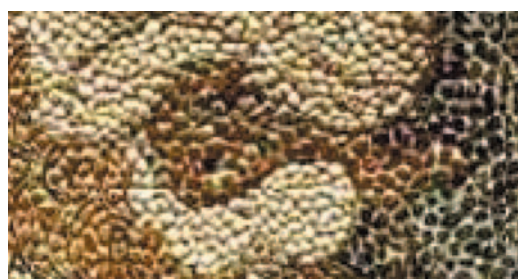
3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

α. Ενότητα

2. Σχεδίαση ψηφιδωτών έργων

Θα μπορούσαμε να κατασκευάσουμε ένα μικρού μεγέθους ψηφιδωτό κολλώντας κατευθείαν τις ψηφίδες πάνω στη βάση. Όλοι οι ψηφοθέτες όμως γνωρίζουν ότι, για να κατασκευάσουν ένα αξιόλογο ψηφιδωτό και να αποφύγουν λάθη που δύσκολα διορθώνονται, πρέπει να **σχεδιάσουν πρώτα** με μολύβι το θέμα τους στο χαρτί και να το **χρωματίσουν** στα χρώματα των ψηφίδων που θα χρησιμοποιήσουν.

Με μολύβι να **σχεδιάσετε** στο ατομικό σας μπλοκ μια **απλή μορφή**. Να **χρωματίσετε** τη **μορφή** και το **φόντο** στο έργο σας.

Με το **μολύβι** σας να **γεμίσετε** το έργο σας με τα **σχήματα των ψηφίδων** που θα αποφασίζατε να χρησιμοποιήσετε (κύκλους, τετράγωνα κ.λπ), αν κολλούσατε πραγματικές ψηφίδες.

3. Το μέσα και τα έξω της μορφής

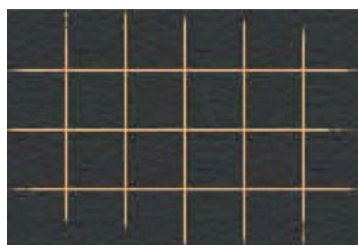
Με ποιον τρόπο θα τοποθετήσετε τις ψηφίδες **μέσα** και **έξω** από τη μορφή;

Θα χρησιμοποιήσετε:

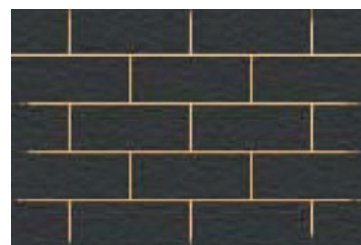
- ακανόνιστες ψηφίδες με τυχαία τοποθέτηση; (σχήμα α)
- τετράγωνες ή ορθογώνιες ψηφίδες με κανονική τοποθέτηση (σαν σκακιέρα); (σχήμα β)
- τετράγωνες ή ορθογώνιες ψηφίδες τοποθετημένες όπως στο χτίσιμο των τούβλων; (σχήμα γ)
- ψηφίδες που ακολουθούν το περίγραμμα της μορφής; (σχήμα δ)
- συνδυασμό κάποιων από τους παραπάνω τρόπους ψηφοθέτησης (π.χ. γ' και δ' τρόπο); (σχήμα ε)

α

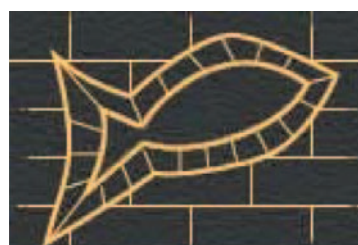
β

γ

δ

ε

Πειραματιστείτε δοκιμάζοντας διάφορους τρόπους και επιλέξτε τον τρόπο ψηφοθέτησης που ταιριάζει καλύτερα στο θέμα σας.

Χρωματίστε με ξυλομπογιές το σχέδιο που επιλέξατε.

4. Σύμμα

α. Ενότητα

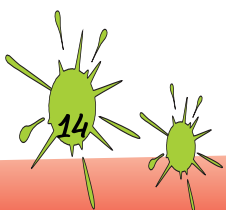
1.1. Παραμύθι

Ήταν κάποτε μια οικογένεια που είχε δύο παιδιά και ένα γατάκι. Μια μέρα η μητέρα αποφάσισε να πλέξει πουλόβερ για τα παιδιά της. Κάθισε και σκεφτόταν τι σχέδια θα βάλει στο πουλόβερ. Δεν της ερχόταν καμιά καλή ιδέα, όταν... το γατάκι του σπιτιού πήδηξε στον καναπέ και έριξε το καλάθι με τα κουβάρια στο πάτωμα. Αυτά άρχισαν να ξετυλίγονται και να κυλάνε μέσα στο δωμάτιο. Το γατάκι χαρούμενο έτρεχε πίσω από τα κουβάρια και η μαμά αγριεμένη πίσω από το γατάκι. Όταν κατάφερε να το πιάσει, κι ενώ ετοιμαζόταν να το μαλώσει, κοίταξε γύρω της και τι νομίζετε πως είδε; Στο πάτωμα είχε σχηματιστεί ένα καταπληκτικό σχέδιο! .....

Η συνέχεια του παραμυθιού και το σχέδιο του πουλόβερ βρίσκονται στα χέρια σου.

1.2. Σχέδιο με τη φαντασία

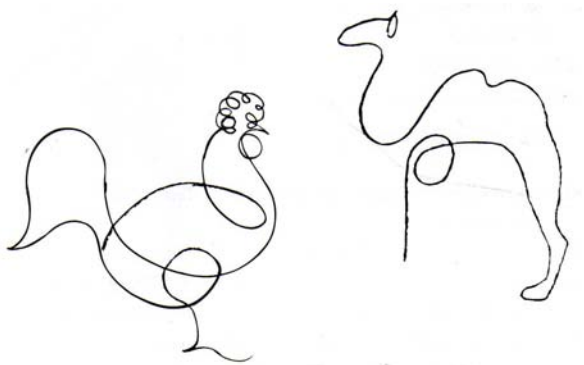
Αφήστε το χέρι σας να ξετυλίξει το *κουβάρι της φαντασίας* σας και με τα μολύβια ή τους μαρκαδόρους φέρετε πολλές γραμμές, για να σχεδιάσετε τα πουλόβερ σας ή μορφές ζώων ή μορφές ανθρώπων ή μορφές αντικειμένων κ.ά.

β. Ενότητα

1. Μονοκονδυλιές

Εκτός από τον Κάλντερ και τον Γυπαράκη, υπάρχουν και άλλοι καλλιτέχνες που σχεδιάζουν και δημιουργούν έργα με γραμμές – σύρμα. Ο Πάμπλο Πικάσο σχεδίαζε με μονοκονδυλιές – δηλαδή έκανε σχέδια – μορφές μόνο με μία συνεχόμενη γραμμή. Το μολύβι το ακουμπούσε πάνω στο χαρτί και το σήκωνε όταν τελείωνε το σχέδιό του.

Π. Πικάσο, Μονοκονδυλιές

2. Οι δικές σας μονοκονδυλιές

Μπορείτε να κάνετε τις δικές σας μονοκονδυλιές. Δηλαδή, με μια συνεχόμενη γραμμή σχεδιάστε ένα λουλούδι ή γράψτε τα ονόματά σας ή σχεδιάστε ένα πουλί, ή ένα ζώο, ένα πρόσωπο. μια ολόκληρη παράσταση κ.ά.

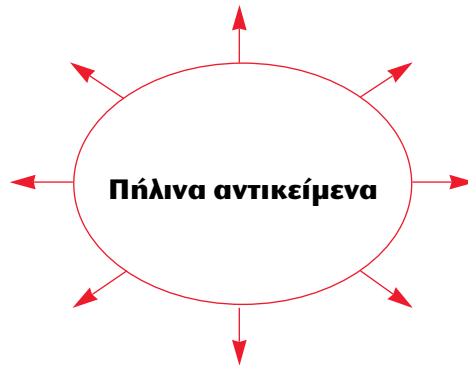
3. Αυτά που σχεδιάσατε, μπορείτε να τα κάνετε και σε κατασκευές με συνεχόμενο σύρμα.

5. Πηλός

α. Ενότητα

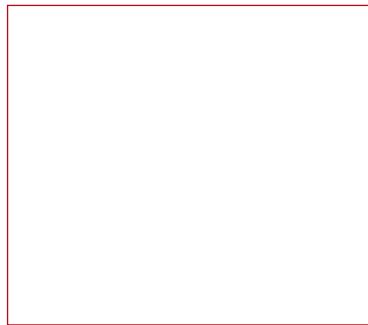
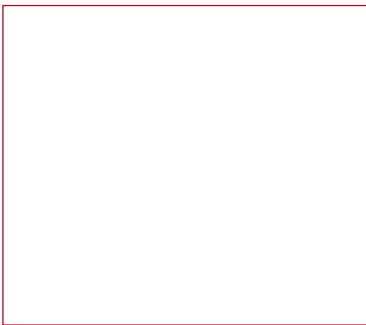
1. Πήλινα αντικείμενα καθημερινής χρήσης

- ▶ Ποια αντικείμενα καθημερινής χρήσης είναι πήλινα; Αναζητήστε τα γύρω σας!

2. Φόρμες αγγείων

- ▶ Στην ενότητα υπάρχουν αγγεία με διαφορετικές φόρμες. Διαλέξτε και σχεδιάστε με το μολύβι τρεις φόρμες αγγείων.

3. Απλός τρόπος αναλυτικής μεθόδου

- ▶ Παρατηρήστε τις κινήσεις των δαχτύλων για τη δημιουργία ενός απλού αγγείου με την αναλυτική μέθοδο.

1 Με τον **αντίχειρα πιέζουμε** στο κέντρο της μπάλας.

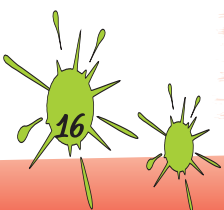

2 **Περιστρέφοντας** την μπάλα, τραβάμε και με τους δύο αντίχειρες τα τοιχώματα, για ν' ανοίξουν.

3 **Πιέζουμε** ελαφρά πάνω στο τραπέζι, για να γίνει επίπεδη η βάση.

Δεν έχει σημασία πόσο συμμετρικά στρογγυλή είναι η φόρμα του έργου σας. Σημασία έχει να είναι τα τοιχώματα ίσου πάχους σε όλο το έργο. Αυτό αποτελεί το πρώτο κριτήριο αξιολόγησης κάθε πήλινου αντικειμένου!

δ. ενότητα

Παιχνίδι ανακαλύψεων

- Τα πύλινα έργα των παρακάτω εικόνων κατασκευάστηκαν από κεραμίστες διαφορετικών λαών σε διαφορετικές χρονικές στιγμές. Μπορείτε να ανακαλύψετε την πολιτιστική ταυτότητα των έργων και τον τόπο δημιουργίας τους;
 Να αντιστοιχίσετε στο χάρτη τα αγγεία με τον τόπο δημιουργίας τους.

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

Ποιες τεχνικές μορφοποίησης και ποιες τεχνικές κόσμησης χρησιμοποιήθηκαν;

Σε ποια συμπεράσματα καταλήγετε συγκρίνοντας τις τεχνικές;

Συγκρίνετε τη φόρμα τους με τη φόρμα των αγγείων λαϊκής τέχνης που μελετήσατε στην α' ενότητα του βιβλίου σας. Τι παρατηρείτε; Τι συμπεραίνετε;

6. Σύνθεση

β. Ενότητα

1. Σύνθεση γύρω από μια φωτογραφία

- ▶ Ο ζωγράφος Δ. Μυταράς τοποθέτησε μία φωτογραφία (εικ. 1) του πάνω στο μουσαμά και **ανέπτυξε γύρω** της τη **σύνθεση** φροντίζοντας η φωτογραφία να ενσωματωθεί και να αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του έργου του. Με ποιο επαναλαμβανόμενο σχήμα επιτυγχάνει την ενότητα στη σύνθεσή του; Με ποιον τρόπο επιτυγχάνει την ποικιλία;
- ▶ Τα παιδιά πήραν φωτογραφίες, τις κόλλησαν σε κάποια σημεία του χαρτιού τους και στη συνέχεια ανέπτυξαν γύρω τους τη σύνθεση. Τι πέτυχαν με τον τρόπο αυτό στα έργα τους (εικ. 2 & 3) τα παιδιά;

1

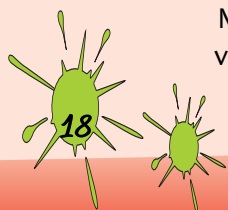

2

3

Μπορείτε να ξεφυλλίσετε ένα περιοδικό, να διαλέξετε μία εικόνα (μικρή σε μέγεθος), να την κόψετε και να την κολλήσετε στο μπλοκ ζωγραφικής. Στη συνέχεια ζωγραφίστε το έργο σας αναπτύσσοντας τη σύνθεσή σας γύρω από αυτήν.

B

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΜΑΣ

1. Ψάρια

α. Ενότητα

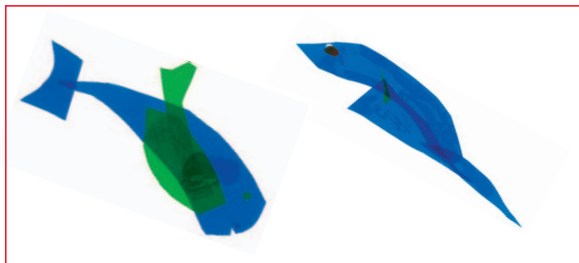
1. Τεχνική των επαναλαμβανόμενων περιγραμμάτων

Σχεδιάστε με γρήγορη γραμμή το περίγραμμα ενός ψαριού. Επαναλάβετε το περίγραμμα του ψαριού σε μικρότερο μέγεθος, με τον ίδιο τρόπο (περίπου), στο εσωτερικό του πρώτου περιγράμματος. Με τον τρόπο του επαναλαμβανόμενου περιγράμματος θα γεμίσετε τα κενά μέρη της σελίδας με μικρά και μεγάλα ψάρια, αλλά και με διαφορετικές μορφές. Έπειτα μπορείτε να πάρετε μαρκαδόρους ή ξυλομπογιές και να χρωματίσετε τα ψάρια σας με διάφορα χρώματα.

2. Τεχνική των διαφανειών

- ▶ Διαλέξτε ένα έργο και σχολιάστε το: Ποια χρώματα εμφανίζονται και πώς δημιουργήθηκαν; Τι είδους γραμμές ή σχήματα κυριαρχούν;
- ▶ Παρατηρήστε τα έργα και σκεφτείτε από ποιο έργο του Κλέε εμπνεύστηκαν τα παιδιά και σε τι διαφέρει το έργο του Κλέε από αυτά;

Μπορείτε να πάρετε χρωματιστές διαφάνειες, ψαλίδι, χαρτόνια, κόλλα και να κάνετε τα δικά σας ψάρια ή πουλιά ή λουλούδια ή ακόμη και τοπία ή άλλα θέματα γεμάτα χρώματα.

